

Саєнко Ірина Валентинівна
 Остапчук Тарас Степанович
 Самуйлік Микола Миколайович
 Остапчук Людмила

Україна в контексті європейської безпеки: підсумки і перспективи

УДК 327:339.96 (477)
 DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-2.12>

Саєнко Ірина Валентинівна
 кандидат політичних наук, доцент,
 професор кафедри гуманітарних
 та соціально-економічних дисциплін
 Військової академії (м. Одеса)
 вул. Фонтанська дорога, 10,
 Одеса, Україна
 ORCID: 0000-0002-5623-1022

Остапчук Тарас Степанович
 кандидат педагогічних наук,
 начальник кафедри гуманітарних
 та соціально-економічних дисциплін
 Військової академії (м. Одеса)
 вул. Фонтанська дорога, 10,
 Одеса, Україна
 ORCID: 0000-0001-7461-5508

Самуйлік Микола Миколайович
 кандидат політичних наук, доцент,
 доцент кафедри
 суспільно-гуманітарних наук
 Одеського державного аграрного
 університету
 вул. Канатна, 99, Одеса, Україна
 ORCID: 0009-0001-9239-4670

Остапчук Людмила
 старший викладач кафедри
 іноземних мов
 Військової академії (м. Одеса)
 вул. Фонтанська дорога, 10,
 Одеса, Україна
 ORCID: 0000-0001-5753-3623

Країни НАТО з початку «спеціальної операції» РФ в Україні у найрішучий спосіб засудили загарбницьку війну Росії проти України. Всьому світові стало зрозуміло, що російська агресія істотно підірвала євроатлантичну і глобальну безпеку і тяжко порушила міжнародні права. Згідно з відповідними резолюціями Генеральної Асамблеї ООН, держави-члени НАТО стали вимагати, щоб Росія негайно поклала край війні, припинила застосування сили проти України і беззастережно вивела усі свої війська з території України.

З перших днів війни президент України Володимир Зеленський закликав міжнародний світ, перш за все країни НАТО, країни – члени ЄС визнати Російську Федерацію державою-терористом, а також вжити заходи для ініціювання її всеосяжної

Розглянуто відносини Україна-НАТО протягом останнього часу. Надані результати нещодавнього соціологічного дослідження, підтверджуючого серйозні зміни у ставленні українців до Північно-Атлантичного Альянсу. Підкреслено зростання невійськового співробітництва між Україною і НАТО та її важливість. Зазначено, що російська агресія істотно підірвала євроатлантичну і глобальну безпеку і тяжко порушила міжнародні права.

Метою статті є визначення співпраці Північно-Атлантичного Альянсу і України задля захисту та подальшого збереження безпеки у світовому політичному просторі. Для виконання та обґрунтування мети були виконані наступні наукові завдання – надати оцінку допомозі Україні країнами НАТО та їх партнерами у війні з терористичною Росією; визначити перспективи сумісного спротиву диктаторському режиму РФ; обґрунтувати, що зустрічне взаємне зближення країн НАТО у потужній відсічі російській армії, що стало безпрецедентним прикладом у нинішній міжнародній підтримці українського народу у боротьбі за збереження її ідентичності та власної державності; обґрунтувати напрямки подальшого системного співробітництва України з країнами-партнерами задля збереження демократичних принципів цивілізованого сучасного світу.

Підкреслено, що російсько-українська війна, розв'язана РФ, це, безумовно, не тільки війна двох воюючих країн. Це війна за демократичні цінності і цивілізаційний розвиток, це війна за національну безпеку і майбутнє світового простору. Це війна за вибір вектору розвитку і моделі світу після її завершення. Тому стратегічні цілі України – вступ до НАТО та ЄС; відбудова України з використанням цільової допомоги міжнародних партнерів. Тактичні цілі – це вільне громадянське суспільство, ліберальна демократія, людська гідність, свобода слова і, зрештою, просто право бути українцем.

Зазначено, що в перспективі поглиблена військова і невійськова співпраця з НАТО дозволить Україні наблизитись до стандартів Альянсу, здійснити подальші внутрішні демократичні перетворення та підвищити ефективність цивільних секторів безпеки нашої країни.

Ключові слова: Північноатлантичний Альянс, ЄС, війна, тероризм, рашизм, держава-агресор, національна небезпека, міжнародне партнерство, міжнародне право, міжнародні організації, світовий політичний простір.

міжнародної ізоляції, в тому числі щодо її членства в міжнародних організаціях, утриматися від проведення будь-яких офіційних заходів на території держави-агресора тощо.

Варто зазначити, що відносини Україна-НАТО та ставлення українського суспільства до Альянсу протягом довгого часу не були простими. І, на превеликий жаль, позитивні зміни у цьому напрямку змогли початися тільки декілька років тому. В цілому ж ситуація почала корінним чином змінюватися з розв'язанням Росією агресії проти України. Так, за результатами проведеного спільно Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» і Центром Разумкова у період з 22 по 27 липня 2023 року опитування, 63,9 % українців проголосували б за членство України

в НАТО, і тільки 28,5 % виступили проти. Це серйозне зрушення, адже ще рік тому прихильників членства України в НАТО нараховувалось 45,4 %, а п'ять років тому – 24,6 % [17]. Одночасно зростає важливість невійськового співробітництва між Україною і НАТО, адже спроби безпосередньої військової допомоги Альянсом Росія намагається використовувати на свою користь – для виправдання власних терористичних дій проти України та нав'язування українському суспільству ідеї, що НАТО – це ворог.

Мета статті – визначити співпрацю Північно-Атлантичного Альянсу і України задля захисту та подальшого збереження безпеки у світовому політичному просторі.

Зазначена мета потребує вирішення наступних науково-дослідних завдань:

- надати оцінку допомозі Україні країнами НАТО та їх партнерами у війні з терористичною Росією;

- визначити перспективи сумісного спротиву диктаторському режиму;

- обґрунтувати, що зустрічне взаємне зближення країн НАТО у потужній відсічі російській армії, що стало безпрецедентним прикладом у нинішній міжнародній підтримці українського народу у боротьбі за збереження її ідентичності та власної державності;

- обґрунтувати напрямки подальшого системного співробітництва України з країнами-партнерами задля збереження демократичних принципів цивілізованого сучасного світу.

Методи дослідження. В процесі написання статті були використані як загальнонаукові методи і підходи, так і спеціальні. Так, авторами застосовувались структурно-функціональний, системний, інституційний, що дало підставу дослідити поставлені завдання у представленій роботі обґрунтовано та відповідно сформульованих результатів та висновків.

Результати. Питання щодо надання допомоги Україні країнами НАТО та їх партнерами у війні з терористичною Росією та перспективи сумісного спротиву диктаторському режиму Путіна, знаходиться у центрі уваги як науково-аналітичного і дослідницького пошуку, так і військово-освітнянського осмислення. Тема «Північно-Атлантичний Альянс» достатньо тривалий час була майже закритою для українського суспільства. Не можна стверджувати, що така «закритість» повністю регламентувалася зверху. Скоріше, це пояснюється дуже незначним висвітлюванням цієї теми засобами масової інформації. Причини цього є цілком зрозумілими. Зміна вектору розвитку і постійні коливання Схід-Захід утримували офіційні ЗМІ від оціночних суджень цієї теми.

Нові підходи і оцінки до цієї тематики надала консолідована позиція з приводу Плану дій

з питань членства в НАТО, поштовхом для якої стало широкомасштабне вторгнення РФ на територію України. Вона, поза сумнівом, стала тим чинником, який істотно підвищив інтерес до теми нашої співпраці з НАТО у відсічі східному ворогу. Але узагальнені дані щодо допомоги у війні всіма країнами-членами Альянсу у багатьох напрямках практично відсутні, тому можна зробити висновок, що представлена стаття щодо мети та завдань, які поставили перед собою автори, містить новизну у даному напрямку наукового дискурсу.

З часів Другої світової війни широкомасштабне вторгнення Путіна в Україну спровокувало найбільшу безпекову кризу. За думкою Т. Сидорук та В. Павлюка, воно було спричинене кількома факторами. Західні аналітики та преса переважно зосереджують увагу на страхах очільника Кремля щодо подальшого розширення НАТО. Деякі підкреслюють його намір відновити російську імперію. Ще інші ставлять під сумнів раціональність російського лідера [25]. Тобто, ситуація, яка склалася, спровокувала наукові дебати про те, чи можуть обмеження щодо майбутнього членства України в НАТО вирішити кризу та запобігти війну.

Варто зазначити, що воєнне вторгнення Росії в Україну лише підтвердило правильність і необхідність розширення НАТО. Сьогодні Росія веде неспровоковану і жорстоку війну проти України. Б. Пароховський та Г. Яворська визначають, що російський агресор застосовує широку комбінацію інтенсивних військових дій (переважно на суші та на морі): терористичних практик, інформаційних засобів, зокрема поширення дезінформації, засобів кібервійни, енергетичного та ядерного шантажу, загрозу глобального голоду та дії щодо реалізації цієї загрози тощо [21]. Саме тому все більш стає зрозумілим, наскільки важливим було розширення НАТО для євроатлантичної та європейської безпеки, для якої сильна і незалежна Україна має першорядне значення. Україна є цивілізаційний суб'єкт історії і сучасності, і її розвиток зумовлюється переважно внутрішніми, а не зовнішніми причинами. Це дає країні змогу виступати на міжнародній арені повноцінним партнером або сильним опонентом [27].

Як констатує Г. Лубенець, ряд провідних держав Європи змінили свою позицію щодо вступу України до НАТО і відмовилися від «обережної позиції» задля посилення тиску на Росію. Наприклад, як повідомляє Le Monde з посиланням на джерела, 12 червня 2023 року в Єлисейському палаці відбулося засідання Ради Безпеки, під час якого було вирішено переглянути позицію Франції щодо України. Зазначається, що якщо раніше Париж, як і Німеччина зі США, не підтримував активно вступ України до НАТО, то тепер його позиція почала більше нагадувати думку Польщі чи країн Балтії з цього питання. Як відомо, країни Східної та Центральної Європи підтримують

Київ на шляху до Альянсу [16]. Так, Берлін після кількох місяців нерішучості, все ж чітко визначив свої позиції. Так, виступаючи на 77-ій сесії ГА ООН 21 вересня 2022 року, канцлер Олаф Шольц категорично заував проти закінчення російсько-української війни на умовах Кремля і назвав дії Путіна «кричущим імперіалізмом». Пізніше він назвав війну Путіна в Україні частиною «хрестового походу» Росії проти ліберальної демократії та колективного Заходу і запевнив, що Німеччина буде продовжувати надавати Україні військову, фінансову та гуманітарну допомогу «так довго, як це буде необхідно» [22].

24 березня 2022 року 30 голів держав НАТО провели зустріч у Брюсселі, і одним із результатів стала заява, в якій на Росію було накладено масові санкції та великі політичні витрати, щоб покласти край цій війні. За даними Генштабу ЗСУ, НАТО посилює свою присутність у східній частині Альянсу, розмістивши 8 багатонаціональних бойових груп на території країн-учасниць: Болгарії, Естонії, Угорщині, Латвії, Литві, Польщі, Румунії та у Словаччині. Усі ці групи є бойовими підрозділами. Таким чином, НАТО демонструє силу трансатлантичних зв'язків та рішучу готовність.

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг перед зустріччю міністрів оборони країн-союзниць Альянсу повідомив про те, що загальна вартість наданої Україні допомоги від союзників за час повномасштабної війни становить близько 150 мільярдів євро військової, гуманітарної і фінансової допомоги. До того ж, добре відпрацьована структура спільних стандартів і сумісні системи озброєнь альянсу дають змогу передавати Україні військову техніку і обладнання з впевненістю, що їх можна бути легко поповнити сумісними зразками, наявними у державах-союзниках НАТО [5].

Війна Росії проти України спричинила найбільшу хвилю біженців після Другої світової війни. Загалом, за даними офісу Верховного комісара ООН з питань біженців, за рік війни із понад 8 мільйонів українців, які виїхали до Європи, майже 5 мільйонів зареєструвалися в системі тимчасового захисту ЄС. Ще майже 3 мільйони українців за час війни потрапили до Росії, хоча статистика зворотного перетину кордону ними поки відсутня. За оцінками Міжнародної організації з міграції (МОМ), від початку російського вторгнення понад 7 мільйонів українців були змушені залишити свої домівки, але залишилися в Україні. З них офіційно статус внутрішньо переміщених осіб отримали майже 4,9 мільйонів українців [1]. На перше місце за кількістю українських переселенців вийшла Німеччина, обігнавши Польщу. Так, станом на травень 2023 року, у цій країні перебувало близько 1,1 мільйонів українців, у Польщі – 990 000. Далі йдуть Чехія (340 000), Іспанія (178 000), Італія (158 000) та Болгарія (157 000) [6].

Не менш 10 тисяч українських біженців зареєструвалися у Словенії, Люксембурзі, Північній Македонії, Азербайджані, Албанії, Ісландії та Мальті. Майже не торкнулася міграційна криза через війну в Україні Вірменії, Ліхтенштейну, Боснії та Герцеговини. Станом на 1 листопада 2022 року, до десяти країн, в які від війни поїхали найбільше українців, також увійшли: Туреччина (145 тис.), Британія (141,5 тис.), Франція (118,9 тис.), Словаччина (99,3 тис.) та Молдова (95,4 тис.). На сьогоднішній день посилює правила отримання соціальної допомоги для українських біженців Швейцарія. Близько 60 000 вихідців з України прибули до Швейцарії та отримали статус захисту S, який дозволяє їм отримувати соціальну допомогу та працювати в країні. Канада також оголосила про відкриття тимчасової міграційної програми для українських шукачів притулку, яка дає змогу три роки жити і працювати у країні. За даними Служби громадянства та імміграції США, програмою «Єднання заради України» вже скористалися більше ніж 6 500 українців, також понад 45 000 американців подали заявки, щоб стати спонсором для українців [15]. Якщо говорити про співвідношення українських біженців до числа місцевих жителів, то найбільші показники у країнах Балтії. Так, за даними Євростату, в Естонії знайшли свій притулок 25,9 тисяч українців, Литві – 25 тисяч і Латвії – 22,6 тисяч біженців з України. Найбільший відсоток з них становлять дорослі жінки – 46,6% від загальної кількості, діти – 34,2%, 19,2% становили чоловіки старше 18 років. Також країни ЄС в березні 2023 року надали дані про те, яку кількість неповнолітніх біженців без супроводу дорослих було прийнято з України: їх найбільше виявилось в Бельгії (1390 осіб), Литві (1355), Австрії (1255) та Румунії (1100) [15].

Важливим джерелом покриття браку коштів в українському бюджеті стала міжнародна фінансова допомога. У 2022 році вона склала майже 37 мільярдів доларів, половину з яких були грантовими грошима, тобто їх надали Україні без необхідності повертати. А від початку 2023 року від міжнародних партнерів вже надійшло ще 4,7 мільярдів доларів. Серед інших провідних фінансових донорів – МВФ (2,7 млрд), Канада (1,9 млрд), Німеччина (1,7 млрд), Британія та Світовий банк (1,3 млрд) [1].

На Мадридському саміті НАТО у червні 2022 року держави-члени Альянсу ухвалили рішення про розширення пакету допомоги Україні, який передбачає надання підтримки в таких галузях, як безпечний зв'язок, постачання палива, предметів медичного призначення, бронешитів, засобів для знешкодження мін і захисту від хімічної і біологічної небезпеки, а також переносних систем протидії БПЛА. До того ж, держави-члени Альянсу узгодили допомогу Україні у здійсненні переходу від обладнання і техніки радянського зразка до

сучасних обладнання і техніки НАТО, а також щодо підвищення оперативної сумісності зі збройними силами Альянсу і подальшої розбудови структур безпеки і оборони України.

Президент Володимир Зеленський вже на саміті НАТО у Мадриді наголосив, що Росія не зупиниться на Україні, а наступними можуть стати країни Північноатлантичного Альянсу. Як повідомляє Офіс Президента України, він також закликав країни НАТО надавати Україні більше сучасних протиракетних і протиповітряних систем, щоб «зупинити тактику РФ по знищенню міст і цивільних» [4].

Загалом на початок 2023-го року США виділили близько 73,1 мільярдів євро на підтримку України, а Європейський Союз – 54,9 млрд євро. Близько 22 країн ЄС підтримують спільну закупівлю боєприпасів для України. Після візиту Д. Байдена 20 лютого 2023 року в Київ, було анонсовано новий пакет військової допомоги вартістю \$500 мільйонів доларів, який містив більше військового обладнання, зокрема артилерійські боєприпаси, ракети для HIMARS, переносні протитанкові комплекси Javelin і гаубиці.

Варто зазначити, що Литва була серед тієї невеликої групи держав, які поставили Україні озброєння заздалегідь. Так, литовські «Стінгери» та інше озброєння Україна отримала 13 лютого за 11 днів до повномасштабного нападу Росії [14]. Після 24 лютого литовський уряд надав Україні військової допомоги ще у квітні 2023 року на 454 млн євро. Це, зокрема, 105-міліметрові гаубиці, бронетехніка, важкі 120-міліметрові міномети, боєприпаси, позашляховики, вантажівки, тепловізори, дрони, бронезилети та каски. 62 бронетранспортери M113 – більше третини від власного парку. Серед важливої допомоги варто згадати і 25 тисяч комплектів зимової форми для ЗСУ, а також 12 відремонтованих німецьких гаубиць PzH 2000. Київ отримав від Вільнюса 3640-міліметрових зенітних гармат L-70 шведського виробництва, які будуть особливо ефективними у боротьбі з іранськими дронами-камікадзе. Як повідомляє Дніпропетровське Інвестиційне агентство, нині Литва продовжує підготовку українських військовослужбовців. У тренувальних центрах країни пройшли навчання близько 500 українських військових фахівців. Литва проводить навчання операторів протитанкових засобів, військових інженерів, розмінування, РХБ-захисту. Проводить курси підготовки фахівців із обслуговування та ремонту БТР M113, а також курси інформаційних операцій та кібернетичного захисту [8].

Вперше з початку повномасштабного вторгнення 14 серпня 2023 року Київ відвідав міністр фінансів Німеччини Крістіан Лінднер, який запевнив у подальшій підтримці України і оголосив про підготовку багаторічного фінансування для ЗСУ. З Норвегії Україна отримала системи протидії без-

пілотникам CORTEX Typhon. Очільник Мінфіну ФРН наголосив, що «Україна повинна перемагти» у повномасштабній війні, розв'язаній Росією. «Тому з нашого боку частково є відповідальність за те, щоб нинішні сили України завжди були більшими, ніж жорстокість, що впливає з путінської війни», – зазначив він, додавши, що уряд Німеччини прагне зробити все можливе, аби посилити військові спроможності України. Лінднер запевнив у подальшій підтримці України і оголосив про наміри виділяти Україні щороку по п'ять мільярдів євро військової допомоги на період до 2027 року [20].

Найбільші донори України після повномасштабного вторгнення російських агресорів в Україну стали Норвегія, країни Балтії і Данія. В цілому Сполучені Штати надали Україні допомоги на суму 113 млрд доларів, тоді як Європа допомогла українцям на 85,1 млрд доларів. Вклад США у допомогу Україні стосовно власного ВВП склав 0,3% ВВП, в той час як Норвегія, Литва, Естонія і Латвія передають понад 1% ВВП. Країни Балтії та Польща залишаються лідерами з погляду частки допомоги Україні у власному ВВП. Естонія витратила на допомогу Україні 1,26% ВВП (0,76 млрд доларів), Латвія – 1,09% ВВП (0,51 млрд доларів), Литва – 0,95% ВВП (0,76 млрд доларів), Польща – 0,68% ВВП (6,21 млрд доларів) Понад 0,5% свого ВВП на допомогу Україні витратили також Словаччина (0,63%) та Данія (0,51%). Щодо інших європейських країн, які активно допомагають Україні: Франція надала допомоги на 8,11 млрд доларів (0,05% ВВП), Італія – 6,28 млрд (0,07% ВВП), Нідерланди – 7,24 млрд доларів (0,44% ВВП), Іспанія – 5,21 млрд доларів (0,06% ВВП), Канада – 5,73 млрд доларів (0,29% ВВП) [29].

Президент Румунії Клаус Йоганніс на зустрічі у Бухаресті з Володимиром Зеленським, провівши змістовні та плідні переговори, підкреслив готовність у підтримці народу України та старту до кінця року щодо вступу України в ЄС, – звітує ТСН від 11 жовтня 2023 року на відеохостингу YouTube. Міністр оборони Великобританії Грант Шаппс, – як передає Bloomberg, – запевнив, що країна продовжуватиме з союзниками НАТО та іншими світовими лідерами допомагати Україні [10].

2 жовтня 2023 року у Києві відбулася зустріч Ради міністрів ЄС із закордонних справ усіх 27 держав-учасниць, яка стала першою такою в історії поза межами Євросоюзу. Серед головних тем зустрічі глава дипломатії Євросоюзу Жозеп Боррель визначив головні теми порядку денного: інтеграція України в ЄС, демонстрація підтримки з боку ЄС, підведення підсумків важливих заходів, таких як західна допомога та подальше посилення санкцій проти Росії.

Зустрічі з головними західними партнерами України є чітким сигналом кремлівській владі та особисто Путіну, що Захід вже не побоюється

його ядерних, енергетичних та зернових загроз та буде підтримувати Україну стільки, скільки потрібно до її перемоги. Канцлер ФРН Олаф Шольц під час виступу в Бундестазі заявив, що Україна отримує чергову партію зенітних САУ Gerard і системи Iris-T. Крім того, він підкреслив, що Німеччина продовжить стабільно надавати військову допомогу. Велика Британія, крім танків, надасть 33 САУ AS-90. А в Німеччину прибули 90 бойових машин Stryker, які Штати передали нам. Польща відправила до України ще десять танків Leopard 2A4 та розпочала створення хаба з обслуговування українських танків Leopard, запчастини до яких у дефіциті і не виробляються вже 20 років. Як повідомив Жозеп Боррель, ЄС попередньо погодив прискорення постачання і спільну закупівлю боєприпасів для України на 1 млрд євро.

На озброєнні ЗСУ в червні 2022 року з'явилися Американські HIMARS, які змінили перебіг бойових дій. Більше року українські військові випускають високоточні боєприпаси з цих пускових установок по російських загарбниках. Нині на озброєнні ЗСУ є 20 пускових установок M142 HIMARS, які завдають значних втрат загарбникам. Варто зазначити, що окрім HIMARS на озброєнні українського війська є й інші західні реактивні системи залпового вогню калібру 227 мм. Згодом у США повідомили, що подвоять кількість артилерійських ракетних систем HIMARS для України. Ще чотири системи озброєння увійшли у наступний американський пакет допомоги [19].

18 жовтня 2023 року Україна вперше застосувала американські ракети ATACMS у війні проти Росії, завдавши ударів по аеродромах в окупованих Бердянську та Луганську. Ракети ATACMS можуть вражати цілі віддаленіші, ніж це роблять високоточні ракети GMLRS комплексів HIMARS, тобто на понад 90 кілометрів. В тому числі, Україна отримує з Норвегії системи протидії безпілотникам CORTEX Turphon. CORTEX Turphon C-UAS базується на перевіреному в польових умовах програмному та апаратному забезпеченні Teledupe Flir та KONGSBERG, що включає систему спостереження та збройну станцію дистанційного керування KONGSBERG (RWS) і інтегроване бойове рішення CORTEX (ICS). Санкції ЄС обмежили доступ Росії до найважливіших ринків капіталу: тепер російські державні структури не можуть розміщувати акції на торгових майданчиках ЄС, європейські банки не прийматимуть депозити від громадян і резидентів Росії. Центральні депозитарії цінних паперів ЄС не вестимуть їхніх рахунків й не продаватимуть їм цінні папери в євро. За даними Інформаційного агентства Interfax-Україна, під санкції підпали і криптоактиви. Ці санкції націлені на 70% російських банків та ключових державних компаній, зокрема у сфері оборони. Вони підвищили вартість позик, спричинили інфляцію,

поступово підривають промислову базу Росії, заважають приховуванню статків російської еліти в Європі [23].

ЄС заклав свій повітряний простір для російських літаків, зокрема й приватних суден. Вони більше не зможуть приземлитися, злітати або транзитом перетинати територію ЄС. 27 лютого 2022 року президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн оголосила, що Європейський Союз (ЄС) повністю закриває небо для російських авіакомпаній [2]. Також Європейський Союз заборонив експорт товарів і технологій авіаційної й космічної промисловості, їхнє страхування й технічне обслуговування. Ці санкції стали дуже ефективними, адже три чверті російського авіапарку було збудовано в ЄС, США та Канаді.

ЄС ввів санкції проти деяких фізичних і юридичних осіб: їхні активи було заморожено, як і заборонено надавати їм кошти. Крім цього, вони більше не зможуть в'їхати або транзитом перетнути територію ЄС. До санкційного списку увійшли президент і міністр закордонних справ Росії, члени Ради національної безпеки, які підтримали визнання так званих «ДНР» і «ЛНР», й усі депутати Держдуми, які ратифікували Договір про дружбу, співробітництво та взаємодопомогу між Росією й сепаратистськими територіями. Під санкції потрапили також олігархи та бізнесмени, залучені до нафтової, металургійної, аграрної, фармацевтичної, телекомунікаційної, цифрової, банківської й фінансової сфер, члени уряду та високопоставлені військові, а також дезінформатори, що поширюють антиукраїнські наративи і пропагують вторгнення в Україну.

Всі 30 країн НАТО підтримали пропозицію парламентської асамблеї НАТО про визнання Росії державою-терористом. Асамблея закликала створити спеціальний Міжнародний трибунал для покарання російських злочинців. 14 листопада 2022 року Генеральна асамблея ООН підтримала проєкт резолюції з прав людини у тимчасово окупованому Криму і засудила використання Росією Криму як плацдарму для повномасштабної агресії проти України.

Одним із найважливіших надбань стала своєчасна важлива інформація, яку надають країни-партнери Україні завдяки супутниковій розвідувальній апаратурі. Вона має дуже важливу роль у доступі до важливих розвідувальних даних, що наближає перемогу українського народу у війні з диктаторським режимом Путіна. Це стає потужним інструментом у борінні з зовнішньою агресією противника та розкритті його військових планів. Французький журналіст Жак Массей, який спеціалізується на оборонній тематиці, розповідаючи про «супутникову війну», що триває між Росією та союзниками України, в інтерв'ю Тижню сказав: «Це справжня стратегічна допомога. За російськими позиціями спостерігають не лише безпілот-

ники, українські або західні, а й літаки НАТО, які курсують над Чорним морем і наносять на карту розташування російських військ» [12].

Важливим у боротьбі України проти російської агресії також став супутниковий інтернет Starlink, розроблений компанією Ілона Маска Space X: від координації артилерійських ударів до забезпечення переговорів у Zoom та навіть особистих постів в Інстаграмі. Як повідомляє Голос Америки, з початку широкомасштабного вторгнення російської армії в Україну американський мільярдер безкоштовно надав Україні термінали Starlink [28].

Новий план розвідки, відточений безпосередньо напередодні і під час війни в Україні, переосмислив те, як Сполучені Штати використовують свої секретні знання, щоб підірвати плани путінської Росії та її партнерів. За інформацією New York Times, Голова зовнішньої розвідки Естонії Каупо Росін підкреслив, що «хоч Росію не зупинило оприлюднення інформації розвідки, але було досягнуто те, що всі були на одній ноті, коли почалася війна» [13].

23 лютого 2023 року надзвичайна сесія ГА ООН прийняла резолюцію про необхідність досягнення миру в Україні – всеосяжного, справедливого та міцного, відповідно до принципів Статуту ООН. На підтримку проголосували 141 держава, 32 – утрималися, і сім – проти (Білорусь, КНДР, Еритрея, Малі, Нікарагуа, Росія та Сирія). Члени Генасамблеї зажадали, щоб «Російська Федерація негайно, повністю та безумовно вивела всі свої збройні сили з території України у її міжнародно визнаних кордонах та призвали до припинення бойових дій» [3]. Президент США Д. Байден та президент Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн у спільній заяві за підсумками зустрічі підтвердили готовність сторін підтримувати партнерство для сталого економічного розвитку та побудови «зеленого» майбутнього світу, а також єдність у солідарності з Україною у її боротьбі проти російської агресії, боротьбу за свободу.

15 березня Сенат США одноголосно ухвалив резолюцію, яка вимагала розслідування щодо президента Росії Володимира Путіна як воєнного злочинця [7]. 23 березня Сейм Польщі визнав Путіна воєнним злочинцем. У серпні 2022 року Сейм Латвії ухвалив саме таке позначення дій РФ і водночас закликав Євросоюз обмежити видачу віз росіянам. Латвійці пояснили це рішення не лише нинішньою агресією проти України. «Упродовж багатьох років Росія підтримувала та фінансувала терористичні режими», – заявляли тоді латвійські парламентарі. Європейський парламент визнав Росію державою-спонсором тероризму. Відповідну резолюцію він ухвалив 23 листопада 2023 року. Санкції проти держав-спонсорів тероризму посилюють їхню політичну й економічну ізоляцію: заборона експорту та продажу оборонних товарів, контроль за

експортом товарів подвійного призначення, запроваджується заборона зовнішньої допомоги від США тощо. А ще в окремих випадках США можуть визнати відсутність у держави з таким статусом судового імунітету. Отже, проти уряду держави-спонсора тероризму можна буде подавати позови в американські суди та отримувати компенсацію із заарештованих державних активів.

Депутати Європарламенту також закликали вжити всіх необхідних дій в міжнародних судах, щоб притягти до відповідальності російський та білоруський режими за злочини проти людства, геноцид та воєнні злочини. Відповісти за скоєне мають також усі військовослужбовці армії РФ та причетні чиновники. Все це є воєнним злочином, який протягом 9 років здійснює держава-агресор. 13 жовтня 2022 року Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію про визнання Росії терористичним режимом. Це – перша міжнародна інституція, яка відреагувала на заклик президента Володимира Зеленського офіційно назвати дії Росії в Україні тероризмом. Саме так Україна хоче кваліфікувати атаки на мирні українські міста. Рівно через рік, а саме 13 жовтня 2023 року, Парламентська Асамблея Ради Європи визнала Росію диктатурою. Також Асамблея закликала всі держави Ради Європи не визнавати легітимність президента Володимира Путіна після завершення його чинного терміну [26].

За словами очільника українського зовнішньополітичного відомства, визнання РФ країною, що фінансує тероризм, означатиме ще глибшу міжнародну ізоляцію Москви. Водночас Дмитро Кулеба зазначив важливість такого визнання Сполученими Штатами Америки, адже це дасть змогу запровадити проти РФ ще більше санкцій і зруйнувати її репутацію на багато десятиліть. Нині українська сторона працює над тим, щоб США визнали РФ не лише спонсором тероризму, а й терористичною державою на рівні європейських держав і міжнародних організацій [19]. Наразі Україні було б принципово зосередитися на вже наявних правових механізмах, які допоможуть покарати за злочини в Україні конкретних осіб. Це вже можна зробити за допомогою Міжнародного кримінального суду у Гаазі. А ще – злочин агресії, для доведення якого, втім, Україні доведеться створювати з міжнародними партнерами спеціальний трибунал.

Висновки. Отже російсько-українська війна, розв'язана РФ, це, безумовно, не тільки війна двох воюючих країн. Це війна за демократичні цінності і цивілізаційний розвиток, за війна за національну безпеку і майбутнє світового простору. Це війна за вибір вектору розвитку і моделі світу після її завершення. Тому вкрай важливо, щоб Україна здобула перемогу у цій війні, яку розпочала Росія. Враховуючи цей безперечний факт, країни Заходу

мають продовжувати допомогу Україні необхідною зброєю та фінансовими коштами.

Стратегічні цілі України у війні безперечні: повна перемога України над Росією зі звільненням усіх окупованих територій, виплатою репарацій та покаранням винних; переговори з Росією допускаються лише на умовах України; вступ до НАТО та ЄС; відбудова України з використанням цільової допомоги міжнародних партнерів. Тактичні цілі – це вільне громадянське суспільство, ліберальна демократія, людська гідність, свобода слова і, зрештою, просто право бути українцем.

Нова стратегія адміністрації США, на превеликий жаль, не змогла поки зупинити російське вторгнення в Україну, але схилило великі західні держави до заходів із економічної та дипломатичної ізоляції Росії. Метою такої війни є боротьба за ідентичність, цінності, розум людей, сфери впливу та ресурси. Україна отримує від Альянсу допомогу для перемоги у цій боротьбі та продовжує її розвивати, адже вона буде особливо необхідною після врегулювання конфлікту. Тому варто зазначити, що саме американська військова міць надала щит безпеки для решти світу.

В перспективі поглиблена військова і невійськова співпраця з НАТО дозволить Україні наблизитись до стандартів Альянсу, здійснити подальші внутрішні демократичні перетворення та підвищити ефективність цивільних секторів безпеки нашої країни. Зараз все міжнародне товариство впевнено, що вільні народи вміють захищатись і перемога свободи є цілковито вірогідною. Це досягнуто на різних напрямках протистояння. Україна фактично захищає не тільки власну свободу, незалежність, але й фактично безпеку світового політичного простору в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. BBC News Україна (2023, 25 лютого). URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ck5ylk3rj0zo>
2. BBC NEWS Україна (2022, 27 лютого).. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60548081>
3. Війна з Росією та безпекові зобов'язання (2023, 13 серпня). *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/13/7167486/>
4. Войтюк Т. (2022, 29 червня). «Завдання Росії – зламати вас». Зеленський звертається до НАТО. *Суспільне медіа*. URL: <https://suspilne.media/255250-zavdannna-rosii-zlamati-vas-zelenskij-zvernuvsya-do-nato/>
5. Генеральний секретар НАТО: союзники надали Україні загалом 150 мільярдів євро допомоги (2023, 23 березня). *Європрава*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/8/697816/>
6. Горбань М. (2023, 19 вересня). Життя українських біженців у цифрах: результати дослідження на основі опитування українців у різних країнах. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/zhyttya-bizhentsiv-u-tsyfrakh-doslidzhennya/32599058.html>
7. Демченко О. (2022, 16 березня). Сенат США засудив Путіна як воєнного злочинця. *LB.ua*. URL:

https://lb.ua/world/2022/03/16/509717_senat_ssha_zasudiv_putina_yak_voennogo.html

8. ДІА. (2023, квітень 27). Послідовна та потужна допомога братської балтійської країни – Литви. *Дніпропетровське інвестиційне агентство*. URL: <https://dia.dp.gov.ua/poslidovna-ta>

9. Десять країн, які надають допомогу українським біженцям (2023). *Enableme*. URL: <https://www.enableme.com.ua/ua/article/10-krain-aki-nadaut-dopomogu-ukrains-kim-bizencam-9204>

10. Зеленський провів переговори з президентом Румунії (2023, 10 жовтня). *Obozrevatel.com*. *YouTube*. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/tv/zelenskij-romania-mp4.htm>

11. Кіссінджер, Х. (2020). Світовий порядок: роздуми про характер націй і хід історії. Київ: Наш формат. С. 270.

12. Лазарева, А. (2023, 28 червня). Жак Массей: «Між Росією та Заходом у космосі триває супутниковий конфлікт». *Український тиждень*. URL: <https://tyzhden.ua/zhak-massej-mizh-rosiieu-ta-zakhodom-u-kosmosi-tryvaie-suputnykov>

13. Лисогор І. (2023, 24 лютого). США розсекречують свої розвіддані про плани Росії, щоб руйнувати її наміри. *New York Times.LB.ua*. URL: https://lb.ua/society/2023/02/24/546968_ssha_rozsekrechuyut_dani_svoie_rozvidki.html

14. Литва надала Україні військову допомогу на суму 454 млн євро. (2023, 18 квітня). *Українформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3697634-litva-nadala-ukraini-vijskovo-dopomogi-na-454-miljoni.html>

15. Литовське національне радіо і телебачення (2023, 09 вересня). Країни Балтії мають найвище співвідношення українських біженців до кількості місцевих жителів. *Євростат. ЛРТ*. URL: <https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2076312/u-krayinakh-balti-yi-odni-z-naibil-shikh-pokaznikiv-spivvidnoshennia-ukrayins-kikh-bizhentsiv-do-chisla-mistevikh-zhitelev-evrostat>

16. Лубенець Г. (2023, 21 червня). Україна стала ближчою до Польщі, ніж до Німеччини: Франція змінила позицію щодо вступу України до НАТО. *Telegraf.com.ua*. URL: <https://telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2023-06-21/5796484-stala-blizhchoyu-do-polshchi-nizh-do-nimechchini-frantsiya-zminila-pozitsiyushchodo-vstupu-ukraini-do-nato>

17. Мартинюк В. (2015). Невійськова допомога НАТО Україні в контексті російської агресії. *Довідник громадського активіста*. No15/740. URL: <http://www.uscipr.org.ua/ua/med-a/research-updates/nev-yskova-dopomoga-nato-ukra-n-v-umovah-agres-ros>

18. Мілітарний (2023, 20 липня). Американські HIMARS у ЗСУ: рік бойового застосування проти російських загарбників. URL: <https://mil.in.ua/uk/articles/amerykanski-hi>

19. Михайлов Д. (2023, 13 жовтня). ПАРЕ визнає Росію диктатурою. Про це повідомляє *Suspilne.media*. URL: <https://suspilne.media/593291-pare-viznala-rosiudiktaturou/>

20. Німеччина готує фінансування для Збройних сил України (2023, 14 серпня). *Українська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua>

21. Пираховський Б., Яворська Г. (2022). Походження війни з безпорадності миру: концептуальна логіка війни. *Стратегічна панорама: гібридна війна*

та демократичний мир. Спецвипуск. С. 36. URL: <https://niss-panorama.com/index.php/journal/article/view/129>.

22. Paul, C. (2022, October 13). Germany's Scholz: Putin's war against Ukraine part of larger crusade against West. *Reuters*. URL: <https://tinyurl.com/ncbrxncm>

23. Санкції ЄС: обмеження доступу Росії до ринку капіталу, непублічні банки (2022, 22 лютого). *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/800524.html>

24. Рік війни за свободу: військово-історичний нарис про російсько-українську війну (24.02.2022 –24.02.2023). Київ: Видавництво Ліра-К.

25. Сидорук Т., Павлюк В. (2022). Розширення НАТО як фальшивий привід для виправдання війни Росії проти України. *Стратегічна панорама: гібридна війна та демократичний мир*. Спецвипуск. С. 36.

26. Собенко М. (2023, 13 жовтня). ПАРЄ ухвалила резолюцію, якою визнає російський режим терористичним. *Про це повідомляє Suspilne.media*. URL: <https://suspilne.media/294278-pare-uhvalila-rezoluciu-pro-viznanna-rosijskogo-rezimu-teroristicnim/>

27. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності. Національна академія наук України. Доповідь. 24 грудня 2020. URL: <https://tinyurl.com/5yc6ktra>

28. Starlink: як супутниковий інтернет Ілона Маска допомагає відбивати російську агресію (2023, 22 червня). Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/starlink-spacex-mask-viyna-ukrayina-rosiya/31910580.ht>

29. Які країни-союзники найбільше сприяють перемозі України, 17 липня 2023 року. *Слово і діло*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/07/17/infografika/ekonomika/yaki-krayiny-soyuznyky-roblyat-najbilshyivnesok-peremohu-ukrayiny>

REFERENCES:

1. BBC News Україна (2023, 25 лютого). URL: [https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ck5ylk3rj0zo\[in Ukrainian\]](https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ck5ylk3rj0zo[in Ukrainian]).

2. BBC NEWS Україна (2022, 27 лютого). URL: [https://www.bbc.com/ukrainian/news-60548081 \[in Ukrainian\]](https://www.bbc.com/ukrainian/news-60548081 [in Ukrainian]).

3. Віна з Росією та безпекові зобов'язання (2023, 13 серпня). *Європеїс'ка правда*. URL: [https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/13/7167486/\[in Ukrainian\]](https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/13/7167486/[in Ukrainian]).

4. Voityuk T. (2022, 29 червня). «Zavdannya Rosii – zlamati vas». Zelens'kii zvertaets'ya do NATO. *Suspil'ne media*. URL: [https://suspilne.media/255250-zavdannya-rosii-zlamati-vas-zelenskiy-zvernuvsa-do-nato/ \[in Ukrainian\]](https://suspilne.media/255250-zavdannya-rosii-zlamati-vas-zelenskiy-zvernuvsa-do-nato/).

5. General'nii sekretar NATO: soyuzniki nadali Ukraïni zagalom 150 mil'yardiv evro dopomogi (2023, 23 bereznya). *Європрава*. URL: [https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/8/697816/\[in Ukrainian\]](https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/8/697816/[in Ukrainian]).

6. Gorban' M. (2023, 19 veresnya). Zhittya ukrains'kikh bizhentsiv u tsifrah: rezul'tati doslidzhennya na osnovi opituvannya ukrains'tiv u riznikh kraïnakh. *Radio Svoboda*. URL: [https://www.radiosvoboda.org/a/zhyttya-bizhentsiv-u-tsyfrakh-doslidzhennya/32599058.html \[in Ukrainian\]](https://www.radiosvoboda.org/a/zhyttya-bizhentsiv-u-tsyfrakh-doslidzhennya/32599058.html [in Ukrainian]).

7. Demchenko O. (2022, 16 bereznya). Senat SShA zasudiv Putina yak voennogo zlochintsa. *LB.ua*. URL:

https://lb.ua/world/2022/03/16/509717_senat_ssha_zasudiv_putina_yak_voennogo.html [in Ukrainian].

8. DIA. (2023, kviten' 27). Poslidovna ta potuzhna dopomoga brats'koi baltiis'koi kraïni. – Litvi, *Dnipropetrovs'ke investitsiine agenstvo*. URL: <https://dia.dp.gov.ua/poslidovna-ta>

9. Desyat' kraïn, yaki nadayut' dopomogu ukrains'kim bizhentsyam (2023). *Enableme*. URL: [https://www.enableme.com.ua/ua/article/10-kraïn-aki-nadaut-dopomogu-ukrains-kim-bizencam-9204 \[in Ukrainian\]](https://www.enableme.com.ua/ua/article/10-kraïn-aki-nadaut-dopomogu-ukrains-kim-bizencam-9204 [in Ukrainian]).

10. Zelens'kii proviv peregovori z prezidentom Rumunii (2023, 10 zhovtnya). *Obozrevatel.com*. *You-Tube*. URL: [https://news.obozrevatel.com/ukr/tv/zelenskiy-romania-mp4.htm\[in Ukrainian\]](https://news.obozrevatel.com/ukr/tv/zelenskiy-romania-mp4.htm[in Ukrainian]).

11. Kissindzher, Kh. (2020). Svitolii poryadok: rozdumi pro kharakter natsii i khid istorii. Kiïv: Nash format. S. 270 [in Ukrainian].

12. Lazareva, A. (2023, 28 chervnya). Zhak Massei: «Mizh Rosieyu ta Zakhodom u kosmosi trivae suputnikovii konflikt». *Ukrains'kii tizhden'*. URL: [https://tyzhden.ua/zhak-massej-mizh-rosiieyu-ta-zakhodom-u-kosmosi-tryvaie-suputnykov \[in Ukrainian\]](https://tyzhden.ua/zhak-massej-mizh-rosiieyu-ta-zakhodom-u-kosmosi-tryvaie-suputnykov [in Ukrainian]).

13. Lisogor I. (2023, 24 lyutogo). SShA rozsekrechuyut' svoi rozviddani pro plani Rosii, shchob ruinovati її namiri. *New York Times.LB.ua*. URL: [https://lb.ua/society/2023/02/24/546968_ssha_rozsekrechuyut_dani_svoie_rozvidki.html \[in Ukrainian\]](https://lb.ua/society/2023/02/24/546968_ssha_rozsekrechuyut_dani_svoie_rozvidki.html [in Ukrainian]).

14. Litva nadala Ukraïni viis'kovu dopomogu na sumu 454 mln evro. (2023, 18 kvitnya). *Ukrinform*. URL: [https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3697634-litva-nadala-ukraini-vijskovo-dopomogi-na-454-miljoni.html \[in Ukrainian\]](https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3697634-litva-nadala-ukraini-vijskovo-dopomogi-na-454-miljoni.html [in Ukrainian]).

15. Litovs'ke natsional'ne radio i telebachennya (2023, 09 veresnya). Kraïni Baltii mayut' naivishche spivvidnoshennya ukrains'kikh bizhentsiv do kil'kosti mistsevikh zhiteliv. *Evrostat. LRT*. URL: [https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2076312/u-krayinakh-baltiyyi-odni-z-naibil-shikh-pokaznikiv-spivvidnoshennia-ukrayins-kikh-bizhentsiv-do-chisla-mistsevikh-zhiteliv-evrosta\[in Ukrainian\]](https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2076312/u-krayinakh-baltiyyi-odni-z-naibil-shikh-pokaznikiv-spivvidnoshennia-ukrayins-kikh-bizhentsiv-do-chisla-mistsevikh-zhiteliv-evrosta[in Ukrainian]).

16. Lubenets' G. (2023, 21 chervnya). Ukraïna stala blizhchoyu do Pol'shchi, nizh do Nimechchini: Frantsiya zminila pozitsiyu shchodo vstupu Ukraïni do NATO. *Telegraf.com.ua*. URL: [https://telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2023-06-21/5796484-stala-blizhchoyu-do-polshchi-nizh-do-nimechchini-frantsiya-zminila-pozitsiyu-shchodo-vstupu-ukraini-do-nato\[in Ukrainian\]](https://telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2023-06-21/5796484-stala-blizhchoyu-do-polshchi-nizh-do-nimechchini-frantsiya-zminila-pozitsiyu-shchodo-vstupu-ukraini-do-nato[in Ukrainian]).

17. Martinyuk V. (2015). Neviis'kova dopomoga NATO Ukraïni v konteksti rosiis'koi agresii. *Dovidnik gromads'kogo aktivista*. No15/740. URL: [http://www.ucipr.org.ua/ua/med-a/research-updates/nevyskova-dopomoga-nato-ukra-n-v-umovah-agres-ros. \[in Ukrainian\]](http://www.ucipr.org.ua/ua/med-a/research-updates/nevyskova-dopomoga-nato-ukra-n-v-umovah-agres-ros. [in Ukrainian]).

18. Militarnii (2023, 20 lipnya). Amerikans'ki HIMARS u ZSU: rik boiovogo zastosuvannya proti rosiis'kikh zagarbnikiv. URL: [https://mil.in.ua/uk/articles/amerykanski-hi. \[in Ukrainian\]](https://mil.in.ua/uk/articles/amerykanski-hi. [in Ukrainian]).

19. Mikhailov D. (2023, 13 zhovtnya). PARE viznae Rosiyu diktaturoyu. Pro tse povidomyae *Suspilne.media*. URL: [https://suspilne.media/593291-pare-viznala-rosiu-diktaturoyu\[in Ukrainian\]](https://suspilne.media/593291-pare-viznala-rosiu-diktaturoyu[in Ukrainian]).

20. Nimechchina gotue finansuvannya dlya Zbroinikh sil Ukraïni (2023, 14 serpnja). *Ukrains'ka pravda*. URL: [https://www.eurointegration.com.ua\[in Ukrainian\]](https://www.eurointegration.com.ua[in Ukrainian]).

21. Parakhovs'kii B., Yavors'ka G. (2022). Pokhodzhennya viini z bezporadnosti miru: kontseptual'na logika viini. *Strategichna panorama: gibridna viina ta demokratichnii mir*. Spetsvipusk. S. 36. URL: <https://niss-panorama.com/index.php/journal/article/view/129>. [in Ukrainian].

22. Paul, C. (2022, October 13). Germany's Scholz: Putin's war against Ukraine part of larger crusade against West. *Reuters*. URL: <https://tinyurl.com/ncbrxncm> [in Ukrainian].

23. Sanktsii ES: obmezhennya dostupu Rosii do rinku kapitalu, nepublichni banki (2022, 22 lyutogo). *Interfaks-Ukraïna*. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/800524.html> [in Ukrainian].

24. Rik viini za svobodu: viis'kovo-istorichnii naris pro rosiis'ko-ukraïns'ku viinu (24.02.2022 –24.02.2023). Kii'v: Vidavniststvo Lira-K. [in Ukrainian].

25. Sidoruk T., Pavlyuk V. (2022). Rozshirennya NATO yak fal'shivii privid dlya vipravdannya viini Rosii proti Ukraïni. *Strategichna panorama: gibridna viina ta demokratichnii mir*. Spetsvipusk. S. 36.26. [in Ukrainian].

26. Sobenko M. (2023, 13 zhovtnya). PARE ukhvalila rezolyutsiyu, yakoyu viznae rosiis'kii rezhim teroristichnim. Pro tse povidomyae *Suspilne.media*. URL: <https://suspilne.media/294278-pare-uhvalila-rezoluciu-pro-viznanna-rosijskogo-rezimu-teroristichnim/> [in Ukrainian].

27. Ukraïna yak tsivilizatsiinii sub'ekt istorii ta suchasnosti. Natsional'na akademiya nauk Ukraïni. Dopovid'. 24 grudnya 2020. URL: <https://tinyurl.com/5yc6ktra> [in Ukrainian].

28. Starlink: yak suputnikovii internet Ilona Maska dopomagae vidbivati rosiis'ku agresiyu (2023. 22 chervnya). Radio Svoboda. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/starlink-spacex-mask-viyna-ukrayina-rosiya/31910580.h> [in Ukrainian]

29. Yaki kraïni-soyuzniki naibil'she spriyayut' peremozi Ukraïni, 17 lipnya 2023 roku. Slovo i dilo. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/07/17/infografika/ekonomika/yaki-krayiny-soyuznyky-roblyat-najbilshyj-vnesok-peremohu-ukrayiny> [in Ukrainian]

Ukraine in the context of European security: summary and perspectives

Sayenko Iryna Valentynivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department
of Humanitarian and
Socio-Economic Disciplines
Odesa Military Academy
Fontanska doroga str., 10,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5623-1022

Ostapchuk Taras Stepanovych

Candidate of Pedagogical Sciences,
Head of the Department of Humanitarian
and Socio-Economic Disciplines
Odesa Military Academy
Fontanska doroga str., 10,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7461-5508

Samuilik Mykola Mykolaiovych

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Social Sciences and Humanities
Odesa State Agrarian University
Kanatna str., 99, Odesa, Ukraine
ORCID: 0009-0001-9239-4670

Ostapchuk Lyudmila

Senior Lecturer at the Department
of Foreign Languages
Odesa Military Academy
Fontanska doroga str., 10,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-5753-3623

Ukraine-NATO relations during the last time are considered. The results of a recent sociological study confirming serious changes in the attitude of Ukrainians towards the North Atlantic Alliance are provided. The growth of non-military cooperation between Ukraine and NATO and its importance are emphasized. It was noted that Russian aggression significantly undermined Euro-Atlantic and global security and gravely violated international rights.

The purpose of the article is to define cooperation between the North Atlantic Alliance and Ukraine for the protection and further preservation of security in the world political space. To fulfill and substantiate the goal, the following scientific tasks were completed - to provide an assessment of the assistance to Ukraine by NATO countries and their partners in the war against terrorist Russia; to determine the prospects of joint resistance to the dictatorial regime of the Russian Federation; to substantiate that the mutual rapprochement of NATO countries will be countered by a powerful repulsion of the Russian army, which has become an unprecedented example in the current international support of the Ukrainian people in the struggle to preserve their identity and statehood; to substantiate the directions of further systematic cooperation of Ukraine with partner countries in order to preserve the democratic principles of the civilized modern world.

It is emphasized that the Russian-Ukrainian war, unleashed by the Russian Federation, is certainly not only a war between two warring countries. This is a war for democratic values and civilizational development, this is a war for national security and the future of the world space. This is a war for the choice of the vector of development and the model of the world after its completion. Therefore, Ukraine's strategic goals are to join NATO and the EU; reconstruction of Ukraine with the use of targeted assistance from international partners. Tactical goals are a free civil society, liberal democracy, human dignity, freedom of speech and, ultimately, simply the right to be Ukrainian.

It is noted that in the future, deepened military and non-military cooperation with NATO will allow Ukraine to approach the standards of the Alliance, carry out further internal democratic transformations and increase the efficiency of the civilian security sectors of our country.

Key words: North Atlantic Alliance, EU, war, terrorism, racism, aggressor state, national danger, international partnership, international law, international organizations, world political space.